

Eindverslag Verkenner

Gemeente Geertruidenberg

Aan de fractievoorzitters van de partijen in de gemeenteraad van Geertruidenberg

Inleiding

Na de gemeenteraadsverkiezingen van 18 maart 2026 vond op donderdag 26 maart 2026 in de raadszaal van de gemeente Geertruidenberg een duidingsdebat plaats. Alle gekozen partijen hebben aan dit debat deelgenomen. In dit debat ben ik als verkenner door de fractievoorzitter van Gemeentebelangen Geertruidenberg, de heer Albert Smit, aangekondigd. Belangrijke factor bij de acceptatie van de rol als verkenner was de constatering dat er bij alle partijen draagvlak voor bestond.

Doel van de verkenningsfase is het antwoord geven op de volgende vraag:

“Wat is/zijn de meest kansrijke combinatie(s) van partijen om te komen tot een stabiel lokaal bestuur in de gemeente Geertruidenberg?”

Tijdens mijn korte presentatie aan het einde van het duidingsdebat heb ik aangegeven er belang aan te hechten alle gekozen partijen te kunnen spreken tijdens de verkenningsfase.

De uitslag van de verkiezingen is vastgesteld op donderdag 26 maart 2026. Op basis van de vastgestelde uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen is een nieuwe samenstelling van de gemeenteraad ontstaan. Die ziet er als volgt uit:

Partij	2026 Stemmen	2026 Zetelverdeling
Gemeentebelangen Geertruidenberg	2776	6
Lokaal+	1718	4
Keerpunt74	1196	3
VVD	1131	2
Morgen!	1033	2
CDA	467	1
SVP	445	1
Totaal		19

Dit verslag geeft een beschrijving van de (uniforme) procedurele regels, in het belang van zorgvuldigheid en transparantie, waarlangs alle gesprekken zijn gevoerd.

Daarnaast geeft het verslag op hoofdlijnen inzicht in de bevindingen van de verkenner op basis van de bevraagde onderwerpen (speer- en breekpunten, mogelijke knel- en verbeterpunten in de samenwerking in verleden en toekomst, bereidheid tot coalitievorming, voorkeur voor coalities (welke partijen en hoeveel partijen?) en portefeuilleverdeling). Daarmee zijn belangrijke (politieke) raakvlakken en verschillen inzichtelijk geworden. Het verslag rondt af met een advies.

Proces(regels)

Alle partijen zijn ingegaan op de uitnodiging van de verkenner om in gesprek te gaan. De gesprekken hebben plaats gevonden in week 15 en 16. Voorafgaand aan het eerste gesprek heeft een informatief gesprek met de burgemeester plaatsgevonden. Vervolgens heeft met de burgemeester nog een tussentijds evaluatief gesprek plaatsgevonden.

Ik hecht eraan te benadrukken dat ik het advies vanuit een onafhankelijke en neutrale rol heb geformuleerd.

De fractievoorzitters van de partijen zijn, al dan niet vergezeld van partijgenoten, het gesprek aangegaan. Voorafgaand aan het gesprek is steeds uitgelegd hoe het verkenningsproces vorm is gegeven. Dit leverde voor de gesprekspartijen geen vragen op.

Ik heb benadrukt dat ik als verkenner het gesprek vanuit vertrouwelijkheid inging en die verwachting ook van de gesprekspartijen had. Doel hiervan was partijen de gelegenheid te geven ook gevoelige(r) kwesties te bespreken, zonder dat dit direct een blokkade zou kunnen opwerpen voor de fase na de verkenning. Ik heb uitgelegd dat de inhoud van het gesprek in hoofdlijnen zijn weerslag in het eindverslag zal vinden, in het belang van inzicht in de onderbouwing van het advies.

Aan alle partijen is ook meegegeven om de gedachten te vormen over de noodzakelijke stappen voor het vervolg, namelijk het formatieproces, waaronder de benoeming van een formateur. Mijn rol als verkenner eindigt namelijk ook bij aanbidding van dit eindverslag.

Verkenning

Alle partijen benadrukken dat de inhoud voorgaat op de 'poppetjes'. In het verleden (b)leek dat nog weleens omgedraaid te worden. De beleidsdoelen zijn leidend. Pas daarna kan in het kader van coalitievorming het gesprek gevoerd worden over de portefeuilles, zowel qua in- en verdeling als invulling door een geschikte wethouder.

Inhoud

Speerpunten

Duidelijk is geworden dat partijen op beleidsonderwerpen veel raakvlakken hebben. Qua aandacht voor (urgente) dossiers worden met name het grote woningtekort, opvang ontheemden, leefbaarheid en veiligheid, duurzaamheid (Powerport), afhandeling van langlopende dossiers en sociaal beleid genoemd. Geertruidenberg staat als relatief kleine gemeente voor vele, grote opgaven. Daarbij staat behoud van de eigen identiteit en zelfstandigheid van de gemeente voor partijen zonder uitzondering voorop, maar voor de noodzakelijke slagkracht lijkt het zoeken naar de samenwerking in de regio – los van de vorm waarin dit moet plaatsvinden - onontkoombaar. Het realiseren van solidariteit vanuit andere gemeenten is een na te streven doel. Daarmee is niet gezegd dat partijen die uiteindelijk aan de formatietafel in gesprek gaan, elkaar direct zullen vinden op onder meer de wijze van uitvoering, urgentie, wel of geen aanpassing staand beleid en (financiële) haalbaarheid. Dat zijn echter uitdagingen waarvoor de partijen in de

formatiefase zich gesteld zullen zien bij het formuleren van een coalitieakkoord.

Breekpunten

Voor de uitvoerbaarheid van beleid worden met name het handelen in lijn met wet- en regelgeving als absolute ondergrens genoemd, evenals de financiële haalbaarheid van beleid c.q. voorkomen van financiële tekorten. Deze zijn essentieel en kunnen indien daarover geen overeenstemming wordt bereikt verdere samenwerking onder druk zetten.

Coalitieakkoord

Bij het zorgvuldig formuleren van een coalitieakkoord is het noodzakelijk dat dit concreet genoeg is om de uitdagingen waarvoor de gemeente staat ook het hoofd geboden kunnen worden. Een variant zou kunnen bestaan uit basisafspraken voor vier jaar waarop in samenspraak met de raad tussentijds wordt bijgestuurd en geëvalueerd.

Coalitiebereidheid

Met uitzondering van Keerpunt74 en VVD, die hebben aangegeven om meerdere redenen geen rol voor de partij weggelegd te zien binnen een coalitie, hebben de overige partijen aangegeven al dan niet nadrukkelijk open te staan om onderdeel te zijn van een volgende coalitie. Keerpunt74 benadrukt daarbij de verantwoordelijkheid die deze verkiezingsuitslag voor de formerende partijen met zich meebrengt.

Knelpunten

Integriteit en bejegening

In de verkenningsgesprekken is door meerdere partijen aandacht gevraagd voor het belang van integriteit, bejegening en onderliggende omgangsvormen binnen de raad en college. Dat is een overkoepelend onderwerp en raakt dus, hoewel relevant, niet alleen aan de benoembaarheid van wethouders. Vanwege de nadruk op dit onderwerp zie ik mij als verkenner genoodzaakt dit ook specifiek te noemen in het eindverslag. De perceptie van de verschillende partijen en betrokkenen zal op dit onderwerp niet altijd overeenkomen, maar het raakt aan de noodzaak van rust, eenheid en positieve beeldvorming over de gemeente. Daarmee raakt het dus uiteindelijk ook aan de stabiliteit van het bestuur. Het is belangrijk oog te hebben en houden voor de noodzaak van bespreekbaarheid van dit onderwerp in de formatiegesprekken, met als doel het creëren en in stand houden van een veilige werkomgeving voor alle stakeholders.

Politiek bedrijven

Ook de wijze van politiek bedrijven- meer in het bijzonder via sociale media – wordt niet altijd constructief bevonden en soms ook als problematisch ervaren. De rol van sociale media in het politieke debat vraagt om zorgvuldigheid, met name waar het gaat om consistentie in communicatie en beeldvorming. Waar de rol van een oppositiepartij kritischer en meer profilerend van aard kan zijn, ligt er een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de bestuurlijke afstemming die het deelnemen aan een coalitie met zich meebrengt. Ook dat zou onderwerp van gesprek kunnen zijn bij formatiegesprekken.

Portefeuilles

Verdeling

Er wordt door een aantal partijen een suggestie gedaan voor een andere indeling van de portefeuilles dan wel toevoeging van een portefeuille (Powerport), maar in zijn algemeenheid is de teneur dat de huidige portefeuilverdeling acceptabel is en grote wijzigingen niet noodzakelijk zijn.

Aantal wethouders

Een evenredige verdeling van wethouders naar gelang het aantal partijen in de coalitie wordt in zijn algemeenheid als uitgangspunt genoemd. Maar ook de uitslag van de verkiezingen is in een gesprek als maatstaf genoemd. Het principe van het aantal FTE kan daarbij leidend uitgangspunt zijn. Kennis, kunde, integriteit en ervaring worden als essentialia voor een benoeming als wethouder genoemd.

Advies

Op basis van de inhoud van de gevoerde gesprekken kom ik tot de conclusie dat een driepartijencoalitie een logische vorm is. Een combinatie van twee partijen die samen tien zetels hebben, zijnde Gemeentebelangen Geertruidenberg en Lokaal+, biedt weliswaar al een meerderheid in de raad, maar vanuit het oogpunt van stabiliteit en uitvoerbaarheid is toevoeging aan deze combinatie van een derde partij zeer wenselijk. Daarbij geeft een combinatie van drie coalitiepartijen aan de overige oppositiepartijen de ruimte om een actieve en constructieve rol in te nemen, hetgeen bij een vierpartijencoalitie minder voor de hand ligt. Partijen benadrukken dat de democratie is gebaat bij een goed functionerende oppositie.

Een combinatie van Gemeentebelangen Geertruidenberg en Lokaal+ samen met twee éénmansfracties (CDA en SVP) is beoordeeld. Zowel SVP als CDA hebben een coalitiebereidheid getoond. CDA heeft echter aangegeven dat dit enkel kan als die coalitie de partij qua samenwerking en inhoud past. Daar zet het CDA zelf al wel vraagtekens bij. Een coalitie met CDA en/of SVP levert op basis van gelijkwaardigheid, inhoudelijke accenten, positionering en ervaren bestuurlijke aansluiting in de afgelopen raadsperiode bij Gemeentebelangen Geertruidenberg en Lokaal+ minder draagvlak op. Om deze reden is de combinatie met CDA en/of SVP in het advies niet genoemd, maar dat neemt uiteraard niet weg dat een combinatie met deze partij(en) uiteindelijk in de formatiefase, als daartoe aanleiding zou bestaan, zou kunnen worden onderzocht. Voor nu ligt de focus in het advies hier niet op.

Voor de vraag welke partij de aangewezen derde partij zou kunnen zijn, is in de gesprekken op inhoud zowel VVD als Morgen! naar voren gekomen. Voor Gemeentebelangen en Lokaal+ lijkt er iets meer inhoudelijke afstand te zijn ten opzichte van Morgen!, maar die afstand lijkt niet onoverbrugbaar. Er is ook een overlap op belangrijke opgaven zoals sociaal domein, leefbaarheid en duurzaamheid. Nu VVD echter expliciet heeft aangegeven voor zichzelf (op dit moment) geen rol weggelegd te zien voor formatiebesprekingen ten behoeve van coalitievorming, is deze partij bij de formulering van het advies niet meegenomen.

Morgen! ziet voor zichzelf als stabiele bestuurderspartij vanuit het verleden ook een rol weggelegd binnen een coalitie, mits Morgen! daar inhoudelijk in een coalitieakkoord

onderwerpen op terug kan zien. Een partij die enkel als opvulling van een coalitie zou dienen is vanuit geen enkel oogpunt wenselijk.

De huidige burgemeester wordt in combinatie met de griffie als een stabiele factor genoemd in relatie tot de bestuurlijke samenwerking.

Conclusie

Op grond van deze overwegingen wordt geadviseerd om de formatiefase vorm te gaan geven op basis van de combinatie Gemeentebelangen Geertruidenberg – Lokaal+ - Morgen!.

Het advies is om de gesprekken in de formatiefase onder leiding van een formateur op korte termijn te laten plaatsvinden, waarbij Gemeentebelangen Geertruidenberg de voordracht van een formateur kan vormgeven.

Rol oppositie

De vraag of de partijen die bij het volgen van dit advies (vooralsnog) niet zullen deelnemen aan de eerste formatiegesprekken, al in datzelfde formatieproces een betekenisvolle rol kunnen krijgen, leg ik graag ter overweging neer. Dat zou bijvoorbeeld vorm kunnen krijgen door die partijen reeds aan de voorkant op meerdere momenten te betrekken om ze in staat te stellen inhoudelijke inbreng te leveren. Dit zou kunnen bijdragen aan een breed draagvlak binnen de raad, hetgeen een evenwichtige wisselwerking tussen raad en college ten goede zal kunnen komen.

Bij het in positie brengen van de oppositie kan ook horen dat wethouders polsen hoe deze partijen een specifiek dossier beoordelen.

In het licht van de sterke rol van de oppositie moet worden benadrukt dat ook eenmansfracties, voor zover zij in een oppositie terechtkomen, een factor van belang kunnen en moeten zijn.

Dankwoord

Ik wil graag mijn waardering en dank uitspreken voor de prettig verlopen gesprekken met alle gesprekspartners. Hoewel de insteek van dergelijke gesprekken voor een verkenner, het woord zegt het al, informatief en verkennend van aard is, was voor mij duidelijk zichtbaar dat uiteindelijk het toekomstig belang van de gemeente en daarmee van de inwoners voor alle partijen voorop heeft gestaan en zal (moeten) blijven staan. Dit sprak uit de wijze waarop partijen de gesprekken hadden voorbereid en in alle openheid, relevante en soms ook lastige onderwerpen op tafel hebben gelegd.

Graag richt ik ook nog een woord van dank aan Gerhard Brunsveld die mij als griffier de voor een verkenner, in vele opzichten, onmisbare ondersteuning heeft gegeven.

Laura van Asseldonk, 10 april 2026